Gemeenteraadsleden gemeenten
Gelderland-Zuid

Dagelijks Bestuur VRGZ
p/a Prof. Bellefroidstraat 11
6525 AG Nijmegen
Postbus 1120
6501 BC Nijmegen

Datum: 24 maart 2025
Betreft: Raadsbrief Jaarstukken 2024
Ontwerpbegroting 2026
Bijlage(n): Div
Briefnummer: VRGZ/DIR/7227/25/MvD/svp

Contactpersoon
Susan van Petten
088-457 50 00
bestuurvrgz@vrgz.nl

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u gelijktijdig de concept-jaarrekening 2024 en de ontwerpbegroting aan voor het jaar 2026 van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. In deze aanbiedingsbrief lichten wij de hoofdlijnen uit de conceptjaarrekening 2024 toe. Vervolgens beschrijven wij de hoofdlijnen uit de ontwerpbegroting 2026. Daarbij besteden wij ook aandacht aan de wijze waarop wij de op de Kaderbrief ingebrachte zienswijze hebben verwerkt.

Onwenselijke en onverantwoorde bezuinigingen
In september 2024 heeft het kabinet aangekondigd dat er vanaf 2026 een korting van 10% zal worden toegepast op de BDuR-gelden, de bijdrage die de veiligheidsregio's van het Rijk ontvangen. Deze korting houdt voor de VRGZ een bezuiniging in van ongeveer € 1.100.000 op het programma Crisis- en Rampenbestrijding vanaf 2026.

Daar bovenop heeft een meerderheid van de gemeenten de oproep gedaan om daarnaast te kijken naar mogelijkheden tot besparingen op de gemeentelijke bijdrage vanaf 2026. Wij realiseren ons terdege dat bij gemeenten financiën onder druk staan, zeker vanaf het jaar 2026.

Het inboeken van bezuinigingen vinden wij als Dagelijks Bestuur onwenselijk en onverantwoord. Met het voornemen om te bezuinigen op de BDuR, dwingt het kabinet de veiligheidsregio's om te snijden in de uitvoering van cruciale taken op het gebied van brandweerzorg en crisisbeheersing. Dit staat haaks op het belang dat het kabinet hecht aan veiligheid en de oproep van het Veiligheidsberaad om juist, gegeven de toenemende veiligheidsrisico's en de maatschappelijke weerbaarheidsopgave, extra te investeren in de veiligheidsregio's. Nu bezuinigen betekent het afbreken van structuren en capaciteiten waar we juist met de versterkingsgelden in hebben geïnvesteerd en die we morgen nodig hebben.

Indien gemeenten hun verzoek tot bezuinigingen doorzetten heeft dit als gevolg dat we nog verder moeten snijden in onze operatie. Sluiten van kazernes, het verkopen van materiaal, het terugbrengen van aantallen vrijwilligers en medewerkers sluiten wij daarbij niet uit. Met alle consequenties van dien voor de dienstverlening aan onze inwoners en het veiligheidsgevoel van onze inwoners. Als dagelijks bestuur vinden wij dit absoluut onwenselijk. De gemeentelijke bezuinigingstaakstelling is daarom nu niet meegenomen in de ontwerpbegroting omdat dit gewoonweg niet verantwoord is. Sterker nog, wij vinden als dagelijks bestuur dat in deze tijd er juist geld te kort is om aan de taken en verwachtingen te kunnen voldoen die wij van de Veiligheidsregio vragen.

De ongewenste en onverantwoorde korting op de BDuR wordt hopelijk (deels) hersteld met de vaststelling van de voorjaarsnota. Dat is echter op het moment van opstellen nog onduidelijk en moet daarom worden ingecalculeerd in de Ontwerpbegroting 2026 van de VRGZ.

Zoals eerder aangegeven heeft de VRGZ geen ruimte in de begroting om bezuinigingen op te vangen zonder dat er structurele en impactvolle keuzes gemaakt worden. Onderzoeksbureau Berenschot heeft in 2022 de overheadkosten (onder andere bedrijfsvoering) van de VRGZ vergeleken met 15 andere Veiligheidsregio's. In de VRGZ bedragen de kosten van de overhead 18% van de totale kosten. Dat is 20% minder dan het landelijk gemiddelde. Dit staat gelijk aan een bedrag van rond de 2 miljoen.

Daarnaast zijn er in het verleden op verzoek van de gemeenteraden al bezuinigingen doorgevoerd binnen onze veiligheidsregio en is er voor zo'n 4 miljoen aan structurele kosten zelf opgevangen binnen de begroting. Waardoor er geen efficiencyvoordelen, dan wel financiële dekking in de marge te behalen vallen door nog verder operationele taken en voertuigen te schrappen, zonder dat dit serieuze consequenties heeft voor de kwaliteit van ons optreden.

Als bijlage bij de begroting is een overzicht uitgewerkt voor de bezuinigingen die oorsprong hebben in de eerder door het bestuur opgelegde taakstelling van € 150.000, vanaf begroting 2025, en de 10% korting op de BDuR-gelden door de Rijksoverheid. Als het Rijk gezien de maatschappelijke weerbaarheidsopgave de bezuinigingen op de veiligheidsregio's terugdraait, dan zouden we het als dagelijks bestuur onwenselijk en onverantwoordelijk vinden dat gemeenten, gezien de huidige situatie in de wereld, bezuinigingen in deze omvang op crisisbeheersing en brandweerzorg, oftewel de veiligheidsregio wel zouden doorvoeren.

Verzoek om zienswijze
Conform de Wet op de gemeenschappelijke regelingen stellen wij u hierbij in de gelegenheid voorafgaand aan besluitvorming door het Algemeen Bestuur een zienswijze bij het Dagelijks Bestuur in te dienen. Wij verzoeken u daarbij uw zienswijze voor 16 juni 2025 kenbaar te maken. Voor nadere informatie over de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid verwijzen wij u naar https://vrgz.nl/bestuurlijk/voor-gemeenteraden/

Jaarrekening 2024

In de Jaarstukken 2024 blikken wij terug op de activiteiten die in de begroting 2024 werden aangekondigd en geven we inzicht in de financiële consequenties hiervan voor de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Daarnaast beschrijven we de operationele prestaties van de VRGZ en de ontwikkelingen die zich dit jaar hebben voorgedaan en die voor onze regio van belang zijn nu en in de toekomst, zoals de toegenomen geopolitieke dreiging, de landelijke versterking van crisisbeheersing en informatiemanagement; de ontwikkeling naar toekomstbestendige brandweerzorg maar ook ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de financiële uitdagingen voor de toekomst.

De jaarrekening 2024 laat zien dat we in het afgelopen jaar onze middelen conform planning hebben ingezet. Toch kunnen we niet ontkennen dat de financiële ruimte steeds kleiner wordt. Daarom zullen we, samen met alle betrokkenen, in 2025 en met name richting 2026 extra inspanningen leveren om scherpe keuzes te maken.

Dit jaarverslag belicht het Programma Crisis- en Rampenbestrijding (C&R) en het programma Regionale Ambulancevoorziening (RAV). In de eerste hoofdstukken worden de beleidsmatige resultaten van beide programma's uiteengezet en daarna is de financiële jaarrekening opgenomen. Deze oplegnotitie richt zich op de belangrijkste financiële onderwerpen en de beslispunten.

Programma Crisis- en Rampenbestrijding

Het resultaat van het programma C&R is conform verwachting zoals gemeld in de tussentijdse rapportage t/m augustus. Uit een analyse van het resultaat ten opzichte van de begroting blijkt dat het positieve resultaat incidenteel van aard is. De structurele componenten zijn per saldo negatief (circa € 702.000,-). Dit heeft deels te maken met prijsstijgingen (zoals onderhoud vastgoed, huisvestingslasten en energie) en stijging van de kosten voor Arbo en werving (hoger verloop, krapte arbeidsmarkt, terugdringen ziekteverzuim). Deze onderwerpen zijn geadresseerd in de begrotingswijziging 2024 en/of de begroting 2025. Het positieve resultaat (€ 622.000,-) is 0,97% van het totaal van de opbrengsten.

Programma Regionale Ambulancevoorziening

Het resultaat van het programma RAV is minder negatief dan in de tussentijdse rapportage van augustus werd verwacht (- € 398.000). Dit laatste wordt onder andere veroorzaakt door een lagere stijging van de kosten voor bedrijfsvoering dan in de tussentijdse rapportage is geprognosticeerd. Daarnaast is de verrekening voor de samenwerking op het gebied van scholing en de meldkamer met Gelderland-Midden per saldo hoger uitgevallen dan was verwacht.

bedragen x € 1.000,-	Programma C&R	Programma RAV
Resultaat gewijzigde begroting 2024	-942	0
Mutaties bestemde reserves	842	0
Resultaat gewijzigde begroting na mutatie reserves	**-100**	**0**
Resultaat 2024	-118	-398
Mutaties bestemde reserves	740	0
Gerealiseerd resultaat 2024	**622**	**-398**
Verschil realisatie t.o.v. de begroting	**722**	**-398**
Resultaat in % van de opbrengsten	**0,97%**	**-1,11%**

Tabel: overzicht van de resultaten per programma.

Voorstel resultaatbestemming

In de jaarstukken wordt ten aanzien van de bestemming van bovengenoemde resultaten het volgende voorgesteld (onder de tabel worden de voorstellen nader toegelicht):

Nadere uiteenzetting nog te bestemmen resultaat naar programma	
Vanuit het jaarresultaat 2024 programma RAV wordt voorgesteld om:	
Te onttrekken aan de reserve aanvaardbare kosten RAV	398
Totaal programma RAV	**398**
Vanuit het jaarresultaat 2024 programma Crisis- en Rampenbestrijding wordt voorgesteld om:	
Toe te voegen aan de algemene reserve Crisis- en Rampenbestrijding tot 5% van de baten	12
Toe te voegen aan de bestemde reserve duurzaamheid huisvesting	610
Totaal programma Crisis- en Rampenbestrijding	**622**

Het resultaat van het programma RAV dient te worden onttrokken aan de reserve aanvaardbare kosten. Na deze onttrekking komt deze reserve uit op 7% van de opbrengsten. Daarmee is de minimale norm van 10% nog niet bereikt. Afgesproken is de reserve niet aan te vullen vanuit de gemeentelijke bijdragen, maar alleen vanuit het resultaat op het programma RAV.

Het programma C&R realiseerde in 2024 een positief resultaat van € 622.000,-. Het voorstel voor resultaatbestemming is als volgt:

- Indien positieve resultaten worden behaald geldt als uitgangspunt dat een toevoeging plaatsvindt aan de algemene reserve tot de bestuurlijke norm. Door toevoeging van € 12.000,- aan de bestaande algemene reserve wordt de bestuurlijke norm van 5% bereikt.
- Aan het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld een nieuwe bestemde reserve ad € 610.000 te vormen voor de kosten voor het uitvoeren van duurzaamheidsaanpassingen die voortkomen

uit het Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan (DMJOP). Dit resultaat biedt een kans om onze organisatie verder toekomstbestendig te maken, gezien de wettelijke eisen op het gebied van duurzaamheid en de noodzaak om vastgoed te verduurzamen. Daarnaast stelt het de VRGZ in staat om uitvoering te geven aan het Regionaal Beleidsplan (*uitvoeren duurzaam meerjarig onderhoudsplan*).

Mutatie bestemde reserves

Voor 2024 was een vrijval uit de bestemde reserves begroot van € 842.000,-. In 2024 valt een bedrag van € 967.000,- daadwerkelijk vrij en vindt een toevoeging aan de bestemde reserves plaats van € 227.000,-:

- voor de bestemde reserve in het kader van duurzaamheid was in 2024 een vrijval begroot van € 308.000,- ten behoeve van de schuimvormende middelen (€ 183.000,-) en voor de DME (€ 125.000,-). Zoals toegelicht in de jaarrekening (paragraaf 5.6.2) schuift een deel van de werkzaamheden door naar 2025 en valt een deel van de reserve vrij (€ 203.000,-). Het resterende deel van de reserve schuift door naar 2024 (€ 105.000,-).
- Het Algemeen Bestuur heeft op 4 juli 2024 ingestemd met het voorstel om het positieve resultaat over 2023 op te nemen in een bestemde reserve herziening meerjarenonderhoudsplan. Hierdoor kan de stijging van de dotatie aan de Voorziening groot onderhoud de komende jaren uit deze reserve worden gecompenseerd zonder uitzetting van de gemeentelijke bijdrage (€ 619.000,-).
- Als gevolg van de eerdergenoemde temporisering van de extra middelen voor de versterking van crisisbeheersing en informatievoorziening waardoor dit jaar minder wordt uitgegeven dan begroot hoeft de hiervoor gevormde bestemde reserve niet vrij te vallen (€ 389.000,-). Als gevolg van die temporisering is ook een deel van de extra middelen die voor 2024 waren toegekend niet besteed. Deze worden toegevoegd aan de bestemde reserve (€ 227.000,-).

Ontwerpbegroting 2026

De begroting voor het jaar 2026 van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid treft u hierbij aan. Op hoofdlijnen zijn de activiteiten en belangrijke ontwikkelingen voor 2026 reeds genoemd in de Kaderbrief 2026 VRGZ. Een belangrijke ontwikkeling die grote impact zal hebben op de activiteiten en de dienstverlening is de korting op de Rijksbijdrage (BDuR-middelen) die ten laste komt van het programma Crisis- en Rampenbestrijding. Het programma regionale ambulancevoorziening wordt gefinancierd door zorgverzekeraars en valt hier dan ook buiten.

De leidraad voor de activiteiten is het regionaal beleidsplan voor de periode 2024-2027 zoals vastgesteld door uw bestuur. Zoals aangekondigd in de Kaderbrief 2026 VRGZ zijn de beschreven ontwikkelingen en onderwerpen (inhoudelijk en financieel) geconcretiseerd in bijgevoegde begroting. Daarbij zijn de afspraken rond de financiën zoals deze zijn vastgesteld door het bestuur VRGZ, in acht genomen en is met het oog op de financiële onzekerheid bij gemeenten en mogelijke bezuinigingen waar de VRGZ mee te maken kan krijgen een beleidsarme begroting opgesteld.

In de begroting worden beschreven:

- De kernactiviteiten van de VRGZ, de landelijke ontwikkelingen en de stand van zaken met betrekking tot het Regionaal Beleidsplan 2024-2027
- Programma Crisis- en Rampenbestrijding (uitvoering door Brandweer en sector Crisisbeheersing)
- Programma Regionale Ambulancevoorziening (RAV, uitgevoerd door Ambulancezorg VRGZ)
- Activiteiten bedrijfsvoering.

Verwerking zienswijzen gemeenteraden Kaderbrief VRGZ 2026

De gemeenteraden hebben de gelegenheid gehad hun zienswijzen op de Kaderbrief uit te brengen. De VRGZ heeft deze zienswijzen meegenomen in de uitwerking van de begroting.

Centraal in de zienswijzen van de gemeenten stond de oproep oog te hebben voor de financiële situatie van gemeenten nu en de komende jaren. Deze oproep is meegenomen in de begroting; de begroting bevat daarom geen nieuw beleid. De VRGZ presenteert alleen noodzakelijke uitzettingen aan gemeenten die gebaseerd zijn op autonome ontwikkelingen zoals prijsstijgingen en ontwikkeling van wet- en regelgeving.

Bijna alle gemeenten vragen om scherp te kijken naar mogelijkheden tot besparingen en daarbij onderscheid te maken tussen wettelijke en niet-wettelijke taken van de VRGZ. De gemeenten Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel en West Betuwe hebben daarnaast aangegeven als kader aan te houden een afname van de gemeentelijke bijdrage aan de VRGZ van 1,5% in 2026 oplopend tot 3% in 2028. De gemeente Druten heeft gevraagd om een bezuinigingstaakstelling op te nemen van 6%.

Als bijlage bij de begroting is een overzicht uitgewerkt voor de bezuinigingen die oorsprong hebben in de eerder door het bestuur opgelegde taakstelling van € 150.000, vanaf begroting 2025, en de 10% korting op de BDuR-gelden door de Rijksoverheid. Ook is een overzicht opgenomen van de wettelijke en afgeleiden taken zoals opgenomen in de Gemeenschappelijke regeling VRGZ. Zoals aangegeven bij de inleiding, vinden wij als dagelijks bestuur een taakstellende bezuiniging vanuit het Rijk en de gemeenten, onwenselijk en onverantwoord.

Tenslotte geven raden in hun zienswijze aan geschrokken te zijn van het gemelde geweld tegen hulpverleners. Dit heeft onze volle aandacht en wij zoeken hierbij nadrukkelijk samenwerking met politie en OM en ondersteunen onze medewerkers hierin.

Begrotingswijziging 2025

De begrotingswijzigingen 2025 opgenomen in hoofdstuk 8.3 van de Ontwerpbegroting 2026 betreffen kostenneutrale verschuivingen en mutaties in de bestemde reserves die voortvloeien uit de realisatie 2024.

Begroting 2026

In de begroting 2026 is uitvoering gegeven aan het verzoek vanuit het bestuur om geen nieuw beleid op te nemen en oog te hebben voor de financiële situatie van gemeenten. Wij hebben hieraan gehoor gegeven door de gemeentelijke bijdrage alleen te laten stijgen met de reguliere indexering van de gemeentelijke bijdrage (conform Begrotingsrichtlijnen regio Nijmegen) en autonome ontwikkelingen conform bestuurlijke afspraken. De reguliere indexering bedraagt 4,66% (€ 2.402.000,-).

In de begroting is geen nieuw beleid opgenomen. Wij zien ons op sommige fronten geconfronteerd met autonome ontwikkelingen waar wij geen invloed op hebben, maar die wel financiële gevolgen hebben. Deze autonome ontwikkelingen worden conform bestuurlijke afspraken als uitzetting in de begroting opgenomen. De financiële impact van sommige autonome ontwikkelingen is op het moment van het opstellen van de begroting nog niet duidelijk. Dit gaat bijvoorbeeld over de landelijke PTSS-regeling en de mogelijke vitaalverklaring van veiligheidsregio's en over de stijgende digitalisering die vraagt om voortdurende investeringen in IT-infrastructuur, cyberveiligheid, softwarelicenties en opleidingen. Het opvangen van deze ontwikkelingen vraagt op termijn om extra middelen of een herprioritering van taken om te voorkomen dat vernieuwingen worden vertraagd of zelfs geheel achterwege blijven. Wij zullen deze ontwikkelingen en de impact hiervan scherp onder de aandacht houden en voorstellen aan het Algemeen Bestuur voorleggen indien dit om keuzes vraagt.

RAV: Verwachte financiële ontwikkeling 2026 en verder

Het verwachte resultaat voor het programma Regionale Ambulance Voorziening is nul. In de ramingen is uitgegaan van de afspraken die gemaakt zijn met de verzekeraars voor 2025. De onderhandelingen voor 2026 zijn nog niet opgestart; dit gebeurt in het najaar van 2025.

Risico’s

In paragraaf 6.1.2 worden de ontwikkelingen geschetst die in de toekomst financiële risico’s met zich mee kunnen brengen. De omvang van deze risico’s is nu nog niet exact bekend. Indien het Algemeen Bestuur instemt met de resultaatbestemming uit de jaarrekening 2024 is de algemene reserve conform de bestuurlijke gewenste norm van 5%. De verwachte beschikbare weerstandscapaciteit is niet toereikend om de geïnventariseerde en gecalculeerde risico’s (zie paragraaf 6.1.2) te dekken. Naarmate de gecalculeerde risico’s zich daadwerkelijk voordoen zal de VRGZ hiervoor vanuit de deelnemende gemeenten gecompenseerd dienen te worden om zodoende de continuïteit van haar kerntaken te borgen dan wel vanuit het Algemeen Bestuur een opdracht krijgen tot een taakstelling die zoals de afgelopen jaren al kenbaar is gemaakt de kerntaken zal raken.

Procedure

Wij leggen de conceptjaarstukken 2024 en de ontwerpbegroting 2026 aan u voor. Daarbij vragen wij u uw zienswijze kenbaar te maken:

- Op de resultaatsbestemming zoals voorgesteld in de conceptjaarrekening 2024.
- Op de conceptbegroting 2026

Wij verzoeken u om uw zienswijze over deze onderwerpen vóór 16 juni 2025 aan ons kenbaar te maken via bestuurvrgz@vrgz.nl. Na afloop van deze termijn zal het Dagelijks Bestuur VRGZ u in kennis stellen van het oordeel over de zienswijzen. Met in achtneming van uw zienswijzen zullen de Jaarstukken 2024 en begroting 2026 in de vergadering van 3 juli 2025 aan het Algemeen Bestuur ter vaststelling worden voorgelegd.

Het Dagelijks Bestuur,
namens deze,

Bijlagen:

- Bijlage 1 bij deze raadbrief: Reacties gemeenteraden op kaderbrief VRGZ
- Bijlage 2 bij deze raadsbrief: Overzicht bezuinigingen
- Bijlage 3 bij deze raadsbrief: Infographic Concept jaarrekening 2024 en Ontwerpbegroting 2026 VRGZ
- Jaarstukken 2024
- Ontwerpbegroting 2026